

Utbildningsnämnden

Tjänsteskrivelse – Utbildningsnämndens synpunkter på preliminära kommunövergripande mål och ekonomiska ramar 2019-2022

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden beslutar

att anta förslaget från Utbildning Gävle som sitt eget yttrande,

att paragrafen justeras omedelbart.

Ärendebeskrivning

Inför kommande budgetberedning ska nämnderna lämna synpunkter på preliminära kommunövergripande mål, indikatorer och de ekonomiska ramarna i enlighet med kommunledningskontorets anvisningar.

Mål och ekonomiska ramar och uppdrag fastställs av Kommunfullmäktige i samband med beslut i juni månad om Kommunplan med årsbudget 2019 och utblick 2020-2022.

Utbildningsnämndens mål är att alla barn och elever ska utmanas och klara sin utbildning, att våra verksamheter har goda lärandemiljöer, att ge god service till invånare och kunder med högt förtroende för verksamheten, samt bidra till hållbar tillväxt genom god tillgång till kvalitativa förskoleplatser och skola. Utbildningsnämndens kostnader är huvudsakligen personal- och hyreskostnader- sammanlagt 87 procent. Utbildningsnämndens stora utmaningar är liksom föregående år måluppfyllelsen, särskilt i grundskolan, kompetensförsörjningen och lokalförsörjningen. Dessa områden behöver utbildningsnämnden fortsatt ha sitt fokus på. För utbildningsnämnden är det allra viktigast att det finns kompetenta och legitimerade förskollärare, lärare och skolledare samt en fungerande elevhälsa i våra förskolor och skolor.

Utbildningsnämnden har synpunkter på att samtliga kommunövergripande mål (förutom tre finansiella) ska brytas ner i verksamhetsplaner för alla nämnder och bolag. Det kommer att leda till ett ökat antal mål i utbildningsnämndens verksamhetsplan. Nämnden har under en följd av år arbetat med att begränsa antalet mål för att hålla fokus på kärnuppdraget för verksamheterna. Det är viktigt att det finns hög trovärdighet för nämndens mål i verksamheterna och det finns risk för att mål som inte upplevs nära nämndens kärnverksamheter urholkar trovärdigheten. I 2018 års kommunplan är de kommunövergripande målen kompletterade med en stor mängd uppdrag med olika grad av detaljstyrning. Det finns risk att styrningen som kommunen tillämpar blir svagare genom att det tillkommer många uppdrag, som ofta ändå skulle kunna hänföras till något av de kommunövergripande målen.

Inom utbildningsnämndens verksamhetsområde finns många riktade statsbidrag som har kvalitetskrav och bygger på medfinansiering, som Mindre barngrupper; Lågstadiesatsningen; Fritidshemssatsningen; Personalförstärkningar inom elevhälsan – sammanlagt drygt 33 mnkr 2018.

Ett nytt statsbidrag har inrättats från 2018 – Likvärdig skola. Statsbidraget ska användas till insatser som stärker likvärdighet och kunskapsutveckling i förskoleklass och grundskolan. Bidragsbeloppen är 1 mdkr 2018 3,5 mdkr 2019 och fullt utbyggt 6 mdkr från 2020. Skolverket beslutade om bidragsramar 2018 och Gävles ram har fastställts till 9,091 mnkr. Beslutet för 2018 tyder på att Gävle kommun när statsbidraget är fullt utbyggt kan erhålla ca 55-60 mnkr årligen. För 2019 skulle motsvarande summa vara ca 35 mnkr. Statsbidraget är villkorat enligt förordningen: huvudmannen får för bidragsåret inte minska de egna kostnaderna per elev för personal i förskoleklassen eller för undervisning och elevhälsa i grundskolan jämfört med ett genomsnitt för tre föregående år. Hur kostnaderna ska beräknas och redovisas är inte klart ännu, enligt SKL kommer Skolverket förmodligen komma behöva begära in mer information från kommunerna för att kunna göra en beräkning.

För att bevara förutsättningarna att behålla statsbidragen inom lågstadiet, fritidshemmen, förskolan och elevhälsan samt ha förutsättningar att söka statsbidraget Likvärdig skola måste effektiviseringarna i Utbildningsnämndens verksamheter "freda" de kvalitetskrav som statsbidragen baseras på. Det innebär att barngruppernas storlek behöver vara oförändrade i de förskolor som berörs, att personaltätheten på lågstadiet och i fritidshemmet förhåller sig till statsbidragets krav, att personalförstärkningarna inom elevhälsan bibehålls. För att kunna söka statsbidraget Likvärdig skola får heller inte kostnaderna för personal och elevhälsa inom förskoleklass och grundskola minska. Det innebär att effektiviseringarna inte kan göras genom att generellt minska elevpengen i förskola, fritidshem, förskoleklass och grundskola utan behöver rikta sig mot andra delar, som exempelvis effektivare organisationer – som lokaler, gymnasieprogram, administration, grupper/klasser, behov av resurspersoner. Nämndens satsning på digitalisering och 1:1 kan också behöva diskuteras utifrån kostnader i relation till resultat.

I första hand ska alltid lokalanvändning och administration ses över. I ett växande Gävle behövs dock mer lokaler för framför allt grundskoleutbildning. I grundskoleutbildningen finns möjligheter att avveckla lokaler i områden där elevantalet minskar. Avväganden behöver också göras utifrån verksamhet som inte är lagstadgad. Prioriteringar som nämnden kan avväga är exempelvis att inte erbjuda nattomsorg familjecentraler, fritidsklubb minska utbudet av gymnasieprogram och inriktningar.

Utbildningsnämnden välkomnar uppdraget att se över förvaltningsorganisationen för samordning och för effektivare, enklare och hållbarare utveckling. Utbildningsnämnden vill också i sammanhanget lyfta effekterna av befintliga beslut, exempelvis heltidsbeslut och olika förmåner, som bör belysas i tider som kräver förändringar.

Utbildningsnämnden anser att nämndens effektiviseringskrav skulle kunna sänkas med 12,4 mnkr (vilket motsvarar Kommunfullmäktiges resurstillskott till skolor med låg måluppfyllelse), det skulle då kunna stödja förutsättningarna att söka statsbidraget Likvärdig skola, som fullt utbyggt ger nämnden 55- 60 mnkr årligen. Statsbidraget har samma inriktning och syfte som Kommunfullmäktiges resurstillskott.

Utbildningsnämnden anser också att ett resurstillskott behövs för att säkerställa statsbidragen främst inom grundskolans område samt säkerställa att statsbidraget Likvärdig skola kan sökas. Resurstillskottet som behövs är 25 mnkr och ska användas för att "freda" framför allt grundskolan från effektiviseringar.

För miljöstrategiska programmet (Lärande för hållbar utveckling) behövs resursförstärkning motsvarande 1,7 mnkr.

Sammantaget begär Utbildningsnämnden minskade effektiviseringar motsvarande 12,4 mnkr samt resurstillskott på sammanlagt 26,7 mnkr.

Utbildningsnämnden har stora investeringskostnader 2019 samt 2021-22, mindre 2020. En omDispositionering av ramen skulle behöva ske för att bättre stämma mot investeringarnas förläggning. Utbildningsnämnden begär utökad eller omfördelad investeringsram 2019 med 8 420 tkr för inventarier i samband med att flera större byggprojekt som planeras genomföras. Även för 2021 begär nämnden utökad eller omfördelad ram med 13 890 tkr.

Beslutsunderlag

Anvisningar från Kommunledningskontoret för inlämning av synpunkter på preliminära kommunövergripande mål och ekonomiska ramar 2019-2022

Kommunövergripande mål 2019-2022

Utblicken – Utbildningsnämndens investeringsbudget via GFAB

Utbildningsnämndens synpunkter på preliminära kommunövergripande mål och ekonomiska ramar 2019-2022

Expedieras till

Kommunstyrelsens diarium

Tomas Hartikainen
Förvaltningschef, Utbildning Gävle